

Budget 2025, plan 2026-2027

Innehållsförteckning

1 Sammanfattning	3
2 Den kommunala koncernen	4
3 Håboalliansen budget	6
4 Vision och mål för kommunen	10
5 Budgetprocess	12
6 Befolkningsprognos	15
7 Kostnadsanalys.....	19
8 Känslighetsanalys	20
9 Kommunens ekonomiska förutsättningar	20
10 Budget 2025 och plan 2026-2027	27
11 Investeringsbudget.....	34
12 Resultatbudget.....	36
13 Balansbudget	38
14 Finansiering och kassaflödesbudget.....	39
15 Exploateringsbudget	41

1 Sammanfattning

Budget 2025

Budgeten innebär att årets resultat för 2025 uppgår till 36,8 miljoner kronor i överskott. Det utgör 2,2 procent av skatte- och statsbidragsintäkterna.

Den totala investeringsbudgeten för år 2025 är 197,7 miljoner kronor exklusive exploateringsinvesteringar, varav 166,5 miljoner kronor avser skattefinansierad verksamhet. Tre nya stora fleråriga investeringsprojekt startar år 2025.

Budgeterade investeringar medför inget nyupplåningsbehov beräknas uppstå år 2025, utifrån årets resultat och förväntad exploateringsverksamhet.

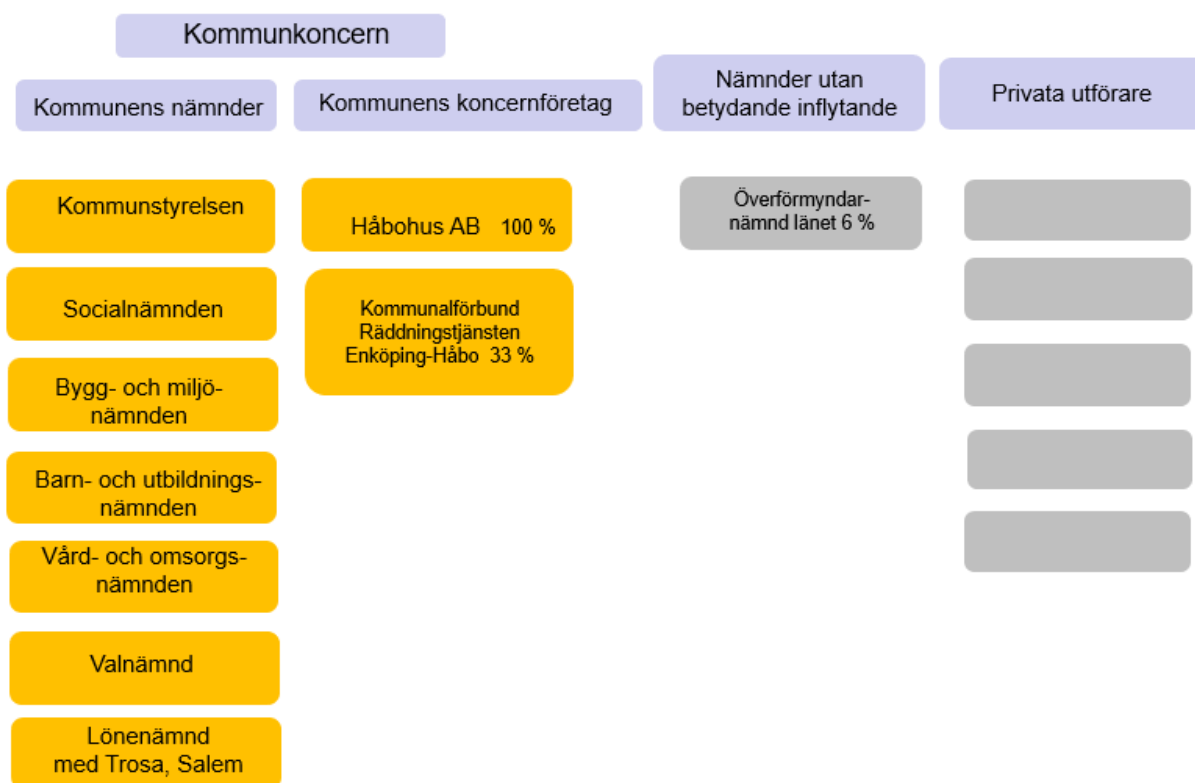
Bakgrund

Enligt 11 kap. kommunallagen (2017:725) ska kommunfullmäktige varje år fastställa budget för kommande år och en plan för de två följande åren. Budgeten ska innehålla skattesats och anslagen för driftbudget och investeringsbudget för verksamheten. Det ska framgå hur verksamheten ska finansieras och finansiella mål för en god ekonomisk hushållning ska anges. Budgeten ska även innehålla en plan för verksamheten och planen ska innehålla mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också från 2024 innehålla en redogörelse för ekonomin under budgetåret i de kommunala koncernföretagen, enligt ny lagstiftning.

Förslag till budget ska upprättas av kommunstyrelsen före oktober månads utgång och fastställas i november. Förslag till budget för revisorernas verksamhet ska upprättas av fullmäktiges presidium senast vid samma tidpunkt. Om det finns särskilda skäl får budgetförslaget upprättas i november månad och budgeten får fastställas i december. Även om budgetförslaget inte upprättas förrän i november måste dock skattesatsen för följande år föreslås redan i oktober.

2 Den kommunala koncernen

Håbo kommuns samlade verksamhet utförs av kommunkoncernen, en nämnd som kommunen inte har betydande intresse i samt ett antal privata utförare. Kommunkoncernen består i sin tur av kommunen och dess koncernföretag.

2.1 Koncernens budget

En förändring som införts från räkenskapsåret 2024 och som ska tillämpas från och med budget för 2025 är att budgeten ska innehålla en redogörelse för ekonomin i de kommunala koncernföretagen. Regeringen anser att det är viktigt att tydliggöra de kommunala koncernföretagens betydelse för ekonomin vid beslut om budget och planering av ekonomin. De juridiska personer som ingår i kommunkoncernen och påverkar en kommuns ekonomi bör synliggöras i budgeten för att den ska ge en mer rättvis bild av kommunens ekonomi.

Räddningstjänsten Enköping-Håbo

Kommunalförbundet Räddningstjänsten Enköping-Håbo bedriver räddningstjänst och Håbos andel är 33 procent. Räddningstjänsten utgör cirka 2 % av kommunens totala verksamhet. Driftbudget nedan är totalt för räddningstjänsten.

Förbundet redovisar underskott år 2023-2024 kopplade till kostnader för ökad pensionsskuld. Förbundet har under 2024 utrett besparingsåtgärder för att få en budget i balans under 2024. På grund av underskottens storlek kräver en sådan besparing kraftfulla åtgärder. För år 2025 behöver förbundet ha ett resultat på 400 000 kronor för att återställa negativa balanskravsresultat från år 2022. Medlemsbidraget uppgår till 25,6 miljoner kronor. För år 2026-2027 visar planen en ökning av medlemsbidragen med 8,4 respektive 3,1 procent för att återställa negativa balanskravsresultat från år 2023-2024.

mkr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	7,7	7,9	8,1	8,3
Verksamhetens kostnader	-81,5	-80,5	-81,5	-84,5
Avskrivningar	-4,1	-4,2	-4,7	-4,8
Verksamhetens nettokostnader	-77,9	-76,9	-78,1	81,0
Finansiella poster	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4
Ersättning från medlemmar	73,1	77,6	84,2	86,8
Verksamhetens resultat	-5,4	0,4	5,7	5,4

Håbohus AB

Håbohus AB fastställer budget i december, preliminär budget för 2025-2027 redovisas.

mkr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	178,7	185,7	192,1	198,6
Verksamhetens kostnader	-98,4	-101,3	-103,7	-106,1
Avskrivningar	-40	-40,4	-39,7	-38,9
Rörelsens resultat	40,2	44,0	48,6	53,6
Finansnetto	-28,8	-34,1	-34,8	-33,3
Bokslutsdispositioner				
Skatt				
Årets resultat	11,5	10,0	13,9	20,3

3 Håboalliansen budget

Sedan mer än ett år tillbaka befinner sig Sverige i en lågkonjunktur. Den stora osäkerheten i omvärlden med fortsatt krig i Ukraina, ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, hög inflation och höga räntor har bidragit till ett fortsatt besvärligt ekonomiskt läge för Håbo kommun.

Konjunkturen har börjat återhämta sig men professionen ser att det dröjer fram till 2026 innan lågkonjunkturen är över. Riksbanken har med försiktighet inlett en serie av räntesänkningar som dock är beroende av inflationsutsikterna som är mycket osäkra.

2023 var ett utmanande år för Håbo kommun och detsamma gäller för 2024. För att hantera det ekonomiska läget har det antagits handlingsplaner för en ekonomi i balans och även 2025 kommer präglas av strikt ekonomistyrning. Håboalliansen ser också att det finns en utmaning att anpassa sig till en realistisk ram utifrån nettokostnadsjämförelser. Som ett led i att på lång sikt ha en ekonomi i balans finns behov av att utveckla en budgetprocess som utgår från en resursfördelningsmodell baserad på verksamheters prislappar. Kommunen kommer därför under 2025 skapa utrymme för att delta i det projekt som SKR erbjuder.

Håboalliansen måste ta ansvar och vara realistiska i budgetarbetet. Kommunen är i en situation där fortsatta prioriteringar av kärnverksamheterna behövs. Det tar tid att ställa om verksamheter och den tillfälliga skattehöjningen på 50 öre behöver kvarstå för 2025. Håboalliansens ambition är att sänka skatten med 25 öre 2026 och ytterligare 25 öre 2027 om förutsättningarna finns. Innan skattesänkning påbörjas behöver kommunen ha ordning och reda i finanserna samt säkerställa att leveransen av välfärd till medborgare håller god kvalitet samtidigt som den är effektiv.

De kommande åren kommer innebära prioriteringar och effektiviseringar, kommunen behöver fortsätta se över administrationen på samtliga förvaltningar och kostnadsmedvetenheten behöver genomsyra samtliga verksamheter. Kommunen saknar en kommungemensam definition av vad som är att anse som overheadkostnader. Detta ska definieras under 2025 för att i respektive förvaltning jobba mot en overheadkostnad som inte överstiger 4 procent.

Håboalliansens förslag till ramar för 2025, plan 2026–2027 innebär en del omprioriteringar utifrån rådande läge där många nämnder fortsatt behöver effektivisera sin verksamhet för att nå en ekonomi i balans. För att möta framtidens utmaningar behöver alla verksamheter jobba aktivt med innovation och digitalisering. Ramarna har höjts i förhållande till föregående år och utifrån nettokostnad är bedömningen att alla nämnder utifrån förslaget tilldelas en realistisk ram.

Arbetet med att ha en fossilfri fordonsflotta behöver intensifieras och Håboalliansen ser ett värde i att ha en central fordonssamordnare.

En av de största utmaningarna är kompetensförsörjningen. Medarbetarna är kommunens viktigaste resurs. För att Håbo kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare behöver medarbetarna prioriteras. För att synliggöra hur viktiga medarbetarna är väljer Håboalliansen att göra vissa prioriteringar. Utöver den generella löneökningen på 2,5 procent läggs ytterligare 1 procentenhet centralt för att kunna prioritera viktiga funktioner i kommunens verksamheter. Håboalliansen höjer också friskvårdsbidraget från 1200 kr till 2000 kr samt avsätter medel centralt för julbord och andra högtider som firas i Håbo kommun. Håbo kommun som koncern har alldeles för höga sjuktal, därför behöver arbetet med att sänka sjuktalet intensifieras med målbilden att varje förvaltning ska sänka sjuktalet med 0,7 procentenheter.

Kommunstyrelsen har under 2023 och 2024 arbetat för att stärka ledning och styrning. För det ledande strategiska ansvarsåtagandet gentemot nämnder och förvaltningar är det viktigt att det finns ändamålsenliga resurser avsatta för kärnverksamhet. Med den föreslagna ramen kommer kommunledningsförvaltningen fortsatt kunna arbeta för att skapa förutsättningar för

att Håbo kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare och en företagsvänlig kommun med fortsatta prioriteringar på en infrastruktur som möter medborgarnas behov.

Den gemensamma lönenämnden har identifierat stora brister i kommunens lönesystem som inte uppfyller de krav som ställs idag vilket det leder till mycket handpåläggning. Ett nytt lönesystem ska prioriteras.

Under 2024 har teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen organiserat sig för att möjliggöra en hållbar utveckling av kommunens fysiska miljö. Det finns en stor underhållsskuld på fastigheter som kommunen under de kommande åren behöver börja arbeta av. Kommunen behöver därför arbeta med att identifiera eventuella fastigheter som kan avyttras.

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen kompenseras för ökade internhyreskostnader för simhallen i enlighet med tidigare beslut och får även kompensation för ökade lokalvårdskostnader. Håboalliansen inför ingen interndebering gällande simundervisning för barn- och utbildningsnämnden, i stället utökas teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens ram med 800 000 kr.

Arbetet med att utveckla ändamålsenliga lokaler för idrott och föreningsliv fortsätter med utgångspunkt i vad kommunen verkligen behöver prioritera samt skapa förutsättningar för att föreningarna ska kunna fortsätta bedriva verksamhet.

För att motverka skadegörelse i kommunens skolor kommer Håboalliansen under 2025 införa en skadebarometer. Förhoppningen är att den ska skapa ett incitament för att kommunens elever ska vilja ta ett gemensamt ansvar för de lokaler de vistas i om dagarna. En del av de pengar som avsätts i budget för skadegörelse kommer att avsättas i en gemensam pott för samtliga skolor. Måste en fönsterruta lagas med anledning av skadegörelse minskas potten med motsvarande summa. En pott kommer avsättas där återstoden sedan kommer finnas tillgänglig för elevråden att skapa en gemensam aktivitet för elever i kommunala skolor.

Kommunen behöver under 2025 arbeta tillsammans med Håbos medborgare för att skapa en känsla av att det är vi tillsammans som är ansvariga för vår kommun. Vi behöver tillsammans verka för minskad skadegörelse samt skapa förutsättningar för trygga miljöer.

Under 2025 kommer ett nytt bidrag att inrättas kopplat till avslutningsmiddag i årskurs 9. Tanken är att samtliga elever i årskurs nio ska bjudas in till en kommungemensam avslutningsmiddag. Bidraget ska subventionera kostnaden för elever och på så sätt möjliggöra för alla att delta. Bidraget kan sökas av en föräldragrupp som organiserar middagen.

Barn- och utbildningsnämnden har identifierat ett behov av att omorganisera skolan för att öka måluppfyllelsen för eleverna samt ge medarbetarna bättre förutsättningar att klara sitt uppdrag. Arbetet har påbörjats under 2024 och kommer fortsätta under 2025 och 2026, det kommer på sikt innebära att skolan också blir mer kostnadseffektiv.

På grund av att våra skolor inte är byggda för att möta dagens behov kommer det behövas tid för omställning av skolornas lokaler innan den nya omorganisationen kan påbörjas. 2024 fick barn- och utbildningsnämnden en tillfällig finansiering för att ställa om verksamheten. Denna finansiering kopplat till omorganisationen tas nu bort. Barn och utbildningsnämnden inom tilldelad ram intensifierar arbetet med tidiga samordnade insatser (TSI). Detta arbete sker i samverkan med socialnämnden och Håboalliansen ser att detta är ett viktigt led i skapandet av en organisation som gör Håbo till en av Sveriges mest framgångsrika skolkommuner. Till hösten 2025 är förhoppningen att den nya skolorganisationen ska vara på plats.

Bygg- och miljönämnden är en myndighetsnämnd där service, tillgänglighet och digitaliseringsarbete är i fokus. Bygg- och miljöförvaltningen utvecklar arbetsprocesser och digitala hjälpmedel för att skapa goda förutsättningar att öka effektivitet och kundnöjdhet. Det är viktigt att bygg- och miljöförvaltningen fortsätter utvecklingsresan för att kunna möta medborgares och företagares behov med god och tillgänglig service. Extra satsningar kommer

görs på digital utveckling och automatiserade processer. Demografiska förändringar genererar en ökad andel medborgare i åldern 80 år och äldre och ger en effekt på bygg- och miljönämndens budget med ökade ansökningar av bostadsanpassningsbidrag. Mot bakgrund av det behöver Håboalliansen utöka ramen för bygg- och miljönämnden med 1,5 miljoner riktat till detta bidrag.

Socialnämnden fullgör kommunens lagstadgade uppgifter inom socialförvaltningens verksamhetsområden. Ungefär 90 procent av nämndens verksamhetsområden är lagstadgad verksamhet.

Socialnämnden har sedan ett antal år prioriterat att arbeta med förebyggande insatser, framför allt med inriktning på barn, unga och deras familjer. Utöver ökad livskvalitet för barn och unga i kommunen bidrar satsningen till att hålla nere behovet av placeringar av barn och unga utanför det egna hemmet. Samarbetet mellan socialnämnden och barn- och utbildningsnämnden behöver intensifieras när det kommer till tidiga samordnade insatser (TSI). Arbetet ska ske inom tilldelad ram.

Kommunen behöver också stärka arbetet mot våld i nära relationer och här behöver kommunen verka tillsammans med näringsliv och ideella organisationer.

För att på bästa sätt erbjuda stöd till kommunens barn, unga och familjer måste utvecklingsarbetet med att se över organisationen och arbetssätt fortsätta. Handläggningsprocesser och digitalisering måste vidareutvecklas för att förkorta handläggningstiderna ytterligare.

Vård- och omsorgsnämnden behöver fortsätta utveckla åtgärder för att våra äldre ska ha ett friskare liv och så långt som möjligt inte behöva flytta till särskilt boende, främst ur livskvalitetsperspektiv men även ur ett ekonomiskt perspektiv.

Omställningen av vården genom programmet ”Effektiv och nära vård 2030” (ENV) kommer att medföra ändrade gränsdragningar mellan regionen och såväl det kommunala sjukvårdsuppdraget som övrig kommunal vård och omsorg. Redan nu har regionen mobila team när det gäller äldreomsorg och palliativ vård. Håboalliansen vill utveckla detta till att boende i Håbo får närmare till vården i samarbete med primärvården och regionen.

Vård- och omsorgsnämnden behöver effektivisera verksamheten för att ha en ekonomi i balans. Arbetet har påbörjats under 2023 och 2024 och kommer fortsätta 2025. En del i detta är att fortsätta att utveckla välfärdstekniken för en större frihet och en kostnadseffektiv omsorg.

Sammanfattningsvis kommer även 2025 innebära strikt ekonomistyrning där Håboalliansen prioriterar vård, skola och omsorg. Det innebär också att alliansen behöver göra hårda prioriteringar gällande investeringar. Håboalliansen ser att kommunen står inför en rad olika investeringsprojekt men med rådande ekonomiska läge behöver vi ta ansvar. Kommunen behöver i första hand slutföra de projekt som har påbörjats, därefter är det endast nödvändiga investeringar som kommer att beslutas om.

Håboalliansen prioriterar upprustning av kommunens grundskolor för att ha ändamålsenliga lokaler samt påbörja byggnation av tillagningskök i Västerängsskolan. Kommunen behöver också tillhandahålla lokaler eller ytor till föreningarna för att de ska kunna bedriva verksamhet. Kommunen har en konstgräsplan som behöver läggas om samt en ishall som eventuellt behöver ersättas av ny ishall. Samtidigt undersöker kommunen tillsammans med medborgarna hur gamla simhallen ska byggas om för att möta kommuninvånarna, företagens och föreningarnas behov.

Kommunen måste i frågor gällande idrottslokaler arbeta tillsammans med näringsliv och föreningar för att skapa förutsättningar för alternativ finansiering där det är möjligt.

Med utgångspunkt i det svåra ekonomiska läge som Håbo kommun befinner sig i måste

förtroendevalda och tjänstepersoner ta ett gemensamt ansvar för att skapa förutsättningar för en långsiktigt stark och hållbar ekonomi. Vi behöver se till att säkra våra kärnverksamheter, att det som är lagstyrd verksamhet fungerar och levererar god kvalitet. Håbo kommun kommer att ta sig igenom nuvarande lågkonjunktur, men det kommer innebära att vi den närmsta tiden kommer att göra hårda prioriteringar.

4 Vision och mål för kommunen

4.1 Vision

I Håbo lever vi socialt hållbart och skapar det goda livet för alla. Det innebär ett öppet och demokratiskt samhälle som kännetecknas av jämlikhet, medbestämmande och där alla är delaktiga. Vi tar tillvara på varandras ambitioner, drivkrafter och kreativitet och formar något större.

Visionen har fyra huvudområden där det framgår att:

- Att Håbo är en attraktiv part i Mälardalen, där vi är attraktiva som arbetsgivare med god och hög kompetens.
- Bålsta skall vara en levande småstad med variationsrik arkitektur, spännande utbud och en intressant mix av människor.
- Mälarkommunen nära naturen, där vi förvaltar och vårdar natur- och mälarmiljöerna med stort ansvar.
- I Hållbara Håbo finns det goda livet där vi använder våra ekonomiska tillgångar och resurser klokt och ansvarsfullt.

4.2 Kommunfullmäktiges fokusområden och övergripande mål

För perioden 2023 – 2026 ska fyra målområden med tillhörande strategier på kommunfullmäktiges nivå prioriteras. Dessa är tillika kommunens mål för god ekonomisk hushållning.

Håbo kommun skall under perioden bli:

- En kommun med ekonomi i balans
- En attraktiv arbetsgivare
- En hållbar kommun
- En företagsvänlig kommun

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges mål har varje nämnd och styrelse i uppdrag att årligen arbeta fram egna måldokument. Dessa ska innehålla nämndens/styrelsens egna prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade mål och åtgärder för att bidra till att nå kommunfullmäktiges prioriterade målområden och strategier. Utvärderingen av kommunfullmäktiges mål, som tillika är mål för god ekonomisk hushållning sker genom utvärdering av nämndernas mål enligt plan för uppföljning som årligen fastställs av kommunstyrelsen.

Nedan följer en beskrivning av respektive målområde med tillhörande motivering och strategier.

Håbo en kommun med ekonomi i balans

Håbo kommuns verksamhet ska präglas av god ekonomisk hushållning.

För att nå detta mål ska

- kommunens resultat över mandatperioden uppgå till minst två procent av skattenettet exklusive realisations- och exploateringsvinster
- överskott och intäkter av engångskaraktär i första hand användas till att minska kommunens skuldsättning eller för att finansiera kommunens investeringar
- exploateringsverksamheten, totalt sett, ge ett överskott till kommunen

Dessa mål utgör även kommunens finansiella mål, vilka enligt kommunallagen ska fastställas årligen av kommunfullmäktige.

Håbo en attraktiv arbetsgivare

Som kommun vill vi vara en attraktiv arbetsgivare med god och hög kompetens i alla våra verksamheter. För att nå detta mål behöver vi

- öka dialogen mellan kommunen som arbetsgivare och arbetstagarna i verksamheterna
- uppmuntra arbetsmiljöarbetet på de olika arbetsplatserna.
- öka de enskilda medarbetarnas möjlighet att påverka sin arbetssituation
- finna vägar för kommunen som arbetsgivare att uppmuntra sina medarbetare
- genomföra, följa upp och analysera arbetsmiljöenkäter för en bättre måluppfyllnad

Håbo en hållbar kommun

Som kommun utvecklar vi våra verksamheter ansvarsfullt och hållbart.

För att nå detta mål behöver vi

- ta hänsyn till naturvärden vid om och nybyggnation
- stimulera till utbyggnad av solceller
- värna kommunens grönområden
- arbeta med energieffektivisering i verksamheter
- fortsätta elektrifieringen av kommunens fordonspark
- verka för att laddinfrastrukturen byggs ut
- värna vårt viktiga dricksvatten
- framtida bostadsbyggnation ska ske balanserat med blandade former av såväl hyresrätter såsom ägandeformer.

Håbo en företagervänlig kommun

Vi verkar för att skapa bra förutsättningar för både nya och etablerade företag.

För att nå detta mål behöver vi

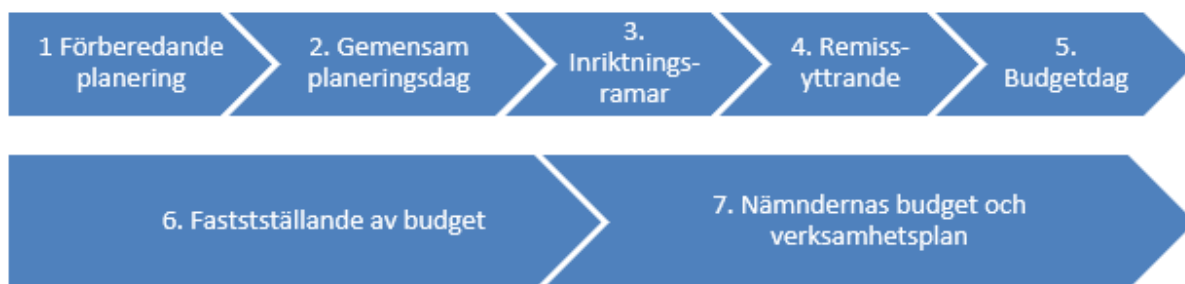
- öka företagarnas tillgänglighet till kommunens förvaltningar
- verka för ett bättre företagarklimat med ökad nöjdhet hos företagarna
- utveckla upphandlingsunderlagen till att avspegla adekvata behov
- kunna erbjuda företag mark för etablering och tillväxt

5 Budgetprocess

Kommunstyrelsen har fastställt en tidplan för budget 2025, plan 2026-2027.

Kommunfullmäktige ska årligen fastställa budget för kommande år och en plan för de två följande åren. Kommunstyrelsen ska lämna förslag till budget. Det är många aktiviteter i form av informations- och avstämningpunkter som ska samordnas vilket ställer krav på en tydlig tidplan.

Utifrån beslut om tidsplan och eventuella medskick från kommunstyrelsen inleds arbetet med nämndernas verksamhetsanalys av nuläge avseende ekonomi och verksamhet samt av framtida utmaningar och möjligheter. Verksamhetsanalysen är en viktig del i processen för där lyfter nämnderna upp behov utifrån lagförändringar, prisökningar av vikt och där analys är framtagen för fasta kostnader som är svåra att påverka.

Kommunstyrelsen beslutar om inriktningsramar för nämnderna i maj månad utifrån ekonomiska förutsättningarna och planeringsförutsättningarna. Det tydliggör den politiska inriktningen för nämnderna inför det fortsatta arbetet med budget för kommande år.

Förslag från oppositionen om inriktningsramar sker i juni månad med beslut.

Nämnderna ges möjlighet att i september lämna yttrande om inriktningsramarna och sin förvaltnings verksamhetsanalys, inför kommunfullmäktiges budgetbeslut.

En halvdags budgetkonferens för förtroendevalda planeras i början på oktober månad. Det kan ha kommit ny information utifrån höstbudgeten eller andra omvärldsförändringar som kan påverka arbetet med att ta fram budgetramar.

Politiska ledningens förslag till budget presenteras i oktober på kommunstyrelsen för att sedan beslutas på kommunfullmäktige. Då ingår även investeringar, upplåning, skattesats samt ekonomistyrprinciper.

I december beslutar nämnder om budget och verksamhetsplan.

För att få en långsiktigt god ekonomisk hushållning i Håbo kommun krävs ett ökat fokus på att få en ekonomi i balans och en bra långsiktig planering för investeringar.

Krav på budgetprocessen

Enligt kommunallagens kapitel 11 ska kommunfullmäktige varje år fastställa budget för kommande år och en plan för de två följande åren. Budgeten ska innehålla skattesats och anslagen för driftbudget och investeringsbudget för verksamheten. Det ska framgå hur verksamheten ska finansieras och finansiella mål för en god ekonomisk hushållning ska anges. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och mål.

Förslag till budget ska upprättas av kommunstyrelsen före oktober månads utgång och fastställas i november. Om det finns särskilda skäl får budgetförslaget upprättas i november och budgeten får fastställas i december. Även om budgetförslaget inte upprättas förrän i november måste dock skattesatsen för följande år föreslås redan i oktober. De år när val av fullmäktige har hållits i hela landet ska budgeten fastställas av nyvalda fullmäktige (KL 11:10).

Planeringsförutsättningar

De ekonomiska förutsättningarna för kommunens verksamhet för budgetår och planeringsåren tas fram i början av året. Syftet är att göra en analys av föreslagen ram och mål för verksamheten för att kunna besluta om nämndernas ekonomiska ramar och övergripande verksamhetsinriktning för kommande två budgetår och ett planeringsår.

Ansvarig för planeringsdelen i processen är ekonomichefen som bereder i kommunledningsgruppen. Tidplan och anvisningar ska tas fram och den statistik som behövs för att se helheten ska sammanställas samt att beräkning av preliminära ramar och investeringsutrymme påbörjas.

Underlag inför arbetet med arbetsramar är följande:

- de ekonomiska målen enligt god ekonomisk hushållning
- den beslutade processen och resursfördelningsmodellen
- senast kända skatteunderlagsprognos
- prognos för kommande pensionskostnader
- antagande om pris- och löneuppräknings
- senaste kända befolkningsprognos
- lokalförsörjningsplan
- kommande it -investeringar
- nulägesanalys med stöd av Kolada
- innevarande års budget
- föregående års bokslut

Verksamhetsanalys

I februari/mars arbetar förvaltningar och kommunens ledningsgrupp med analysen av verksamheterna inför budgetår 2025 och planåren 2026-2027. Viktiga underlag är omvärldsanalys, lagförändringar, demografiska förändringar enligt befolkningsprognosen samt effekter av politiskt fattade beslut.

Detta analysarbete resulterar i följande planer/underlag:

- Lokalförsörjningsplan, tioårig
- Investeringar, tioårig plan
- Driftbudget (inklusive kostnad för förstudie/utredning för investering, avser ansvarig nämnd)
- Volym- och resursmätt
- Plan för omprioriteringar och effektiviseringar för att nå arbetsramen
- Eventuella risk- och konsekvenser för målgruppen, verksamheten, medarbetare och ekonomi.

Budgetdag i maj

Inför den politiska behandlingen av inriktningsramar bjuder kommunstyrelsens ordförande in till en budgetkonferens i maj med politiskt deltagande där omvärldsanalys, ekonomiska förutsättningar och förvaltningarnas verksamhetsanalyser presenteras.

Inriktningsramar för drift- och investeringsbudget kommunstyrelsen 26 juni

Tjänstemannaförslaget om inriktningsramar samt verksamhetsanalyser lämnas för politisk beredning.

Kommunstyrelsen beslutar om inriktningsramar för driftbudget och investeringsbudget samt om planeringsförutsättningar och anvisningar till nämnder. Detta tydliggör den politiska inriktningen för nämnderna inför det fortsatta budgetarbetet.

Förslaget samverkas med fackliga representanter.

Remissyttrande från nämnd 6 september

För att få till stånd en fullvärdig beredning ska kommunstyrelsen därefter ge nämnder möjlighet att yttra sig över kommunstyrelsens fastställda inriktningsramar. I samband med yttrandet ska nämnd lämna förslag på prioritering inom föreslagen nämndram samt förslag på taxor och avgifter. Yttrandet ska lämnas senast 6 september för att kunna redovisas på kommunstyrelsen den 13 september och på höstens budgetkonferens 19 september.

I yttrandet ska ingå åtgärder som behöver vidtas för att hålla sig inom den tilldelade ramen samt konsekvensbeskrivningar för verksamheten.

Budgetdag hösten 19 september

Inför den politiska behandlingen av budget 2025 och plan 2026-2027 anordnas en budgetkonferens 19 september där yttrande över inriktningsramar presenteras samt eventuella förändringar av exempelvis de ekonomiska förutsättningarna.

Beslut i kommunstyrelsen 23 oktober

Den politiska ledningen lämnar budgetförslag 8 oktober med drift- och investeringsbudgetramar för budgetår och planeringsåren. Skattesats, resultatbudget, balansbudget och finansieringsbudget med eventuellt upplåningsbehov.

Oppositionen lämnar budgetförslag 17 oktober inför utskick till kommunstyrelsens sammanträde 23 oktober.

Budgetförslaget samverkas med fackliga representanter.

Beslut i fullmäktige 13 november

Den 13 november beslutar kommunfullmäktige om budget 2025 och plan 2026-2027.

Budget för nämnder och styrelser - december

Nämnder och styrelser arbetar under hösten med budget och verksamhetsplan, där mål ingår. Underlaget tas fram i förvaltningar och nämnder utifrån verksamhetsanalys och kommunstyrelsens inriktningsbeslut.

Nämnder och styrelser beslutar om budget och verksamhetsplan efter kommunfullmäktiges budgetbeslut den 13 november, men ska vara antagna före årsskiftet inför det nya årets verksamhet.

6 Befolkningsprognos

Jämförelse mellan kommunens befolkningsprognos och SCB:s befolkningsframskrivning

	SCB framskrivning årsslut 2024	Antal per 2024-08-20	Håbo kommun (SCB) prognos årsslut 2024
0-4 år	1225	1109	1245
5-9 år	1573	1543	1575
10-14 år	1560	1551	1566
15-19 år	1591	1597	1593
20-24 år	1155	1209	1153
25-29 år	1051	1039	1087
30-34 år	1531	1469	1533
35-39 år	1610	1588	1618
40-44 år	1426	1399	1428
45-49 år	1595	1598	1603
50-54 år	1732	1743	1734
55-59 år	1683	1680	1675
60-64 år	1289	1297	1291
65-69 år	937	943	935
70-74 år	938	946	941
75-79 år	1079	1093	1078
80-84 år	759	767	759
85-89 år	316	330	317
90-94 år	107	108	107
95-99 år	21	23	21
100+ år	3	2	3
Total	23 182	23 034	23 261

Tabellen visar en jämförelse mellan SCB:s befolkningsframskrivning för Håbo kommun för årsslut 2024, befolkningsstatistik för 2024-08-20 samt Håbo kommuns befolkningsprognos för årsslut 2024 (som är framtagna tillsammans med SCB). Tabellen visar alltså prognosticerade värden samt nuläge för befolkningsmängden i femårsklasser.

Grönmarkerade celler visar vilken av SCB:s framskrivning kontra Håbo kommuns befolkningsprognos som ligger närmast nuläget (slutet av augusti 2024). Gulmarkering visar att värdena är samma. SCB:s framskrivning ligger närmare nuläget i fler åldersklasser än vad kommunens prognos gör. SCB:s framskrivning ligger också närmare när det gäller den totala

folkmängden i kommunen.

Utifrån detta föreslås att SCB:s framskrivning används under återstoden av 2024 och för budget 2025, plan 2026-2027.

Befolkningsutvecklingen, med fokus på tiden fram till 2030

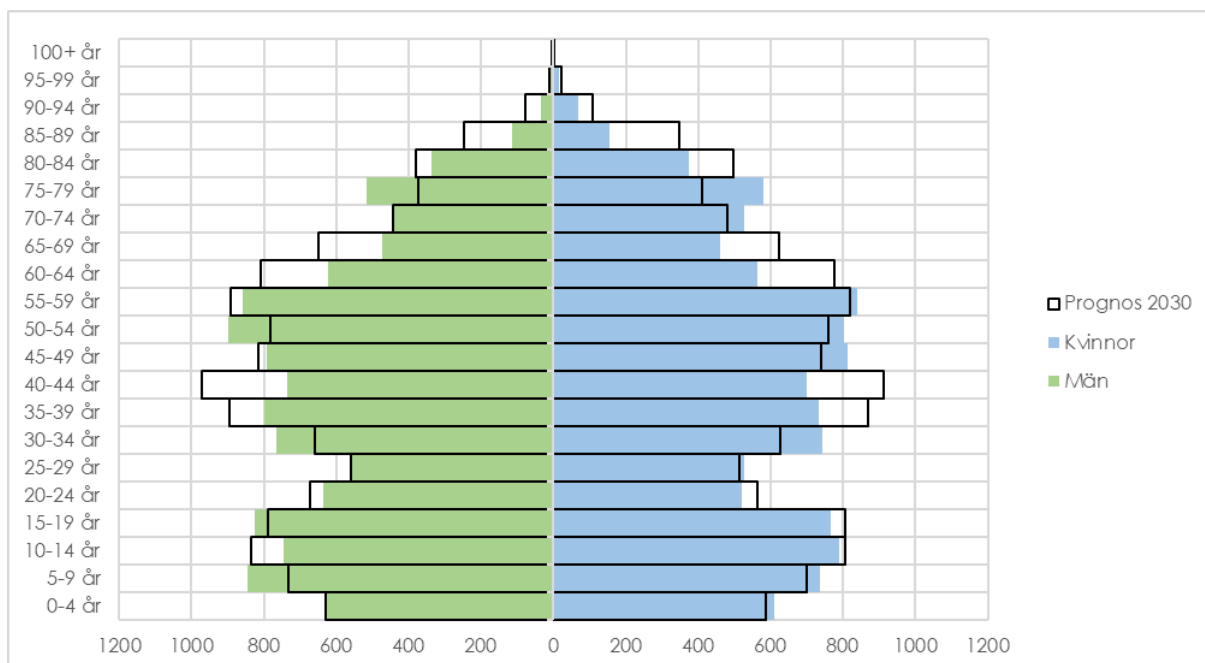
Befolkningsstillväxten i kommunen väntas fortsätta även under kommande år. Enligt SCB:s befolkningsframskrivning väntas befolkningen växa till 24 201 personer år 2030. Större delen av befolkningsstillväxten väntas bero på ett positivt flyttnetto.

Till skillnad från den befolkningsprognos som kommunen beställer årligen så tar inte denna befolkningsframskrivning hänsyn till kommunens bostadsplaner. Detta kan göra att framskrivningen riskerar underskatta befolkningsökningen främst under senare delen av 2020-talet, då det planeras färdigställas ett relativt stort antal bostäder i centrala Bålsta under denna tid. Samtidigt är befolkningsökningen svagare nationellt än på många år. Den nationella folkökningen år 2023 var den lägsta på 22 år. Detta får också konsekvenser för SCB:s framskrivningar på kommunnivå, vilka generellt förutspår en betydligt lägre folkökning än tidigare framskrivningar. Utifrån dessa aspekter kan det vara värt att påpeka att prognosarbetet är osäkert, inte minst med tanke på hur SCB:s framskrivningar har förändrats.

År	Folk- mängd	In- rikes inflytt- ning	Inrikes utflytt- ning	Inrikes flytt- nings- netto	In- vand- ring	Ut- vand- ring	Invand- rings- netto	Födda	Döda	Födels e- översko tt	Folk- ökning
2024	23 182	1 462	1 306	156	108	88	20	196	168	29	208
2025	23 376	1 459	1 312	147	109	88	21	196	173	22	194
2026	23 557	1 456	1 318	139	109	88	21	197	179	17	182
2027	23 727	1 455	1 323	132	110	88	22	196	185	11	170
2028	23 891	1 455	1 329	126	111	88	23	200	191	10	163
2029	24 048	1 456	1 335	121	111	88	23	204	196	8	157
2030	24 201	1 459	1 340	118	112	89	23	208	202	7	153

Åldersstruktur

När befolkningsprognosen bryts ner i olika åldersgrupper visas förändringar i kommunens åldersstruktur som väntas ske fram till 2030. De största förändringarna går att finna i åldersgrupperna 35-44, 60-69 samt 80+. I dessa åldersgrupper förväntas relativt stor ökning ske fram till 2030. I tabellen under befolkningspyramiden återfinns de faktiska siffrorna för befolkningsframskrivningen för respektive år fram till 2030 presenterat i femårsklasser.

Befolkningspyramid år 2023 utifrån statistik från SCB samt år 2030 utifrån befolkningsframskrivningen. Diagrammet visar **befolkningen i antal personer**.

Ålder	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0-4 år	1225	1228	1214	1205	1197	1203	1215
5-9 år	1573	1541	1501	1504	1465	1441	1432
10-14 år	1560	1565	1638	1643	1678	1671	1642
15-19 år	1591	1618	1571	1575	1567	1588	1596
20-24 år	1155	1149	1194	1192	1214	1217	1238
25-29 år	1051	1050	1038	1046	1054	1065	1072
30-34 år	1531	1497	1433	1379	1343	1297	1285
35-39 år	1610	1693	1773	1804	1803	1810	1764
40-44 år	1426	1479	1539	1626	1719	1798	1883
45-49 år	1595	1534	1502	1500	1515	1511	1556
50-54 år	1732	1742	1693	1637	1601	1588	1542
55-59 år	1683	1676	1701	1687	1674	1705	1711
60-64 år	1289	1380	1475	1566	1611	1594	1586
65-69 år	937	995	997	1053	1103	1191	1272
70-74 år	938	856	878	875	869	874	924
75-79 år	1079	1041	975	918	883	852	785
80-84 år	759	833	890	909	916	903	877
85-89 år	316	362	398	449	504	541	597
90-94 år	107	108	116	125	139	163	186
95-99 år	21	25	28	31	31	32	33
100+ år	3	3	3	4	4	4	4

Tabellen visar befolkningsframskrivningen i femårsklasser 2024-2030. Röd markering indikerar på en minskning i antal personer jämfört med 2024 och grön markering indikerar en ökning.

Åldersgrupp	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
0 år	220	210	209	210	209	213	217	222
1-5 år, förskola	1 339	1 307	1 290	1 290	1 273	1 263	1 255	1 261
6-15 år, grundskola	3 137	3 158	3 176	3 150	3 182	3 188	3 182	3 151
16-18 år, gymnasium	960	987	956	991	951	947	934	974
19-64 år	13 204	13 361	13 520	13 633	13 747	13 829	13 899	13 916
65-74 år	1 909	1 875	1 851	1 875	1 928	1 972	2 066	2 196
75-79 år	1 097	1 079	1 041	975	918	883	852	785
80- år, äldreomsorg	1 108	1 206	1 332	1 435	1 518	1 595	1 643	1 697
Summa	22 974	23 182	23 376	23 557	23 727	23 891	24 048	24 201

6.1 Bostadsproduktion

Bostadsproduktionen i Håbo kommun kommer de kommande åren att vara fokuserad till Bålsta tätort. Exploateringen i Tvåhusområdet mellan Järnvägen och Stockholmsvägen pågår. Inflyttning till området har påbörjats och fortsätter allteftersom byggherrarna färdigställer sin byggnation. Teknik- och Samhällsbyggnadsförvaltningen håller i dagsläget på med detaljplaneuppdrag för ytterligare byggnation inom Bålsta tätort.

I övriga delar av kommunen har en detaljplan tagits fram för del av Ekillas där avsikten är att Håbo Hus skall bygga 40 bostäder i både småhus och lägenheter. Samtidigt pågår detaljpaneläggning i Skokloster som bedöms komma att möjliggöra ca 200 nya bostäder. Utöver detta pågår ett antal mindre detaljplaneruppdrag inom kommunen.

Sammantaget kommer många nya bostäder möjliggöras under kommande år men även om kommunen kan anta detaljplaner så är det marknaden och efterfrågan på bostäder som styr byggherrarnas utbyggnadstakt inom dessa detaljplaner.

7 Kostnadsanalys

Förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, insatser inom lagen om stöd och service (LSS), individ- och familjeomsorg (IFO) och äldreomsorg står för cirka 80 procent av Håbo kommuns nettokostnader.

Referenskostnaden är den kostnad kommunen normalt skulle ha för dessa verksamheter, utifrån kommunens egna strukturella förutsättningar och med en genomsnittlig kostnadsnivå. Referenskostnaden används i utjämningsystemet för att ge kommunerna samma ekonomiska förutsättningar att bedriva obligatorisk verksamhet. Skillnaden mellan referenskostnaden och kommunens redovisade nettokostnad benämns nettokostnadsavvikelse.

Positiva värden indikerar att kommunen har högre kostnader än förväntat och negativa värden indikerar lägre kostnader än förväntat, med hänsyn till kommunens strukturella förutsättningar. Hög kostnadsläge indikerar hög ambitionsnivå och/eller låg effektivitet.

2023	Förskola	Fritidshem	Grundskola F-9	Gymnasie-skola	LSS	IFO	Äldreomsorg	Total nettokostnadsavvikelse
Nettokostnad kr per invånare	8 014 kr	1 590 kr	16 717 kr	5 678 kr	5 689 kr	4 110 kr	11 591 kr	
Referenskostnad kr per invånare	8 075 kr	2 008 kr	16 010 kr	5 531 kr	5 496 kr	3 509 kr	9 377 kr	
Avvikelse, kr per invånare	-61 kr	-418 kr	707 kr	147 kr	193 kr	601 kr	2 214 kr	
Avvikelse, procent	-0,8 %	-20,8 %	4,4 %	2,7 %	3,5 %	17,1 %	23,6 %	
Nettokostnadsavvikelse 2023, mkr	-1	-10	16	3	4	14	59	85
Avvikelse 2022, mkr	10	-7	24	5	7	9	58	106
Avvikelse 2021, mkr	7	-9	10	4	9	2	20	43

Källa: Kolada

Tabellen visar att nettokostnadsavvikelsen Håbo 2023 är lägre än 2022 men ligger på en fortsatt hög nivå med totalt 85 miljoner kronor högre kostnader än strukturellt förväntat.

Den största avvikelsen återfinns inom äldreomsorg som för år 2023 är 59 miljoner kronor motsvarande 23 procent högre kostnader än referenskostnaden för Håbo.

Även för IFO-verksamheten är avvikelsen högre än föregående år, nu 14 miljoner kronor över referenskostnaden. Förskola och skolas sammanlagda avvikelse har sjunkit och är cirka 9 miljoner kronor högre än referenskostnaden, jämfört med 32 miljoner kronor år 2022.

Den nuvarande kostnadsutjämnningen reviderades från år 2020 och kommuner som förlorade på förändringen fick lättnader med ett tillfälligt införandebidrag. Införandebidraget minskas successivt åren 2021-2022 och år 2023 får kommunerna bära avgiften i kostnadsutjämnningen fullt ut. Håbo kommun fick införandebidrag med 21,1 miljoner kronor år 2020, vilket avtrappats ner till noll år 2023. Håbo kommun behöver därför anpassa sig till den nya kostnadsutjämnningen.

En viktig del av budgetarbetet är att analysera orsaker till att kommunen avviker från referenskostnaden och att överväga möjligheter att anpassa verksamheten i linje med referenskostnadsnivån.

8 Känslighetsanalys

Kommunens ekonomi är ständigt utsatt för påverkan från omvärlden. En känslighetsanalys som visar förändringar i ett antal storheter beräknas ge följande riskexponering för år 2024:

- Skatteunderlaget ändras med 1 procentenhet - cirka 10 miljoner kronor i ändrade intäkter
- 100 fler/färre invånare - cirka 6 miljoner kronor i ändrade skatteintäkter
- Räntenivån för kommunens upplåning ändras med 1 procentenhet - fn 15 miljoner kronor i ändrade kostnader
- Upplåning ökar med 100 miljoner kronor - cirka 3 miljoner kronor i ökad räntekostnad
- Löneökning med 1 procent -10 miljoner kronor i ökade kostnader
- Minskning av kostnader med 1 procent -12 miljoner kronor i sänkta kostnader
- Förändring med en heltidsanställd - i snitt 530 000 kronor i ändrad kostnad
- Förändrad skattesats 50 öre - innebär cirka 34 miljoner kronor i ändrade intäkter.

9 Kommunens ekonomiska förutsättningar

9.1 SKRs bedömning om samhällsekonomiska utvecklingen

Regeringens budget innehåller inga nya generella bidrag till kommunerna. Det innebär med tiden att statsbidragen urholkas då de inte är värdesäkrade, det vill säga inte räknas upp med pris-, löne- och demografiutvecklingen. Kunskapsbidraget till skolan ökar med några miljoner vilket är positivt.

Kommuner har stora och viktiga framtidsinvesteringar som behöver göras. Några exempel är att öka energiförsörjningen, skynda på den gröna omställningen för klimatanpassningar till exempel för klimatanpassningar samt satsningar på VA- infrastruktur.

Samhällsekonomisk prognos inför 2025

Konjunkturen i Sverige bedöms börja stärkas mot slutet av 2024. Drivkraften är hushållens konsumtion, som genom sjunkande inflation och räntor i år, börjat gynnas av stigande reala inkomster. Återhämtningen i år kommer i första hand från den inhemska ekonomin. Hushållen ökar sin konsumtion i takt med att deras realinkomster återigen ökar men dämpas i år av fortsatt höga ränteutgifter, anpassning till varaktigt högre prisnivå i ekonomin och en osäkerhet kring den globala geopolitiska utvecklingen. Vid sidan om stigande tillväxt för hushållens konsumtion bedöms nedgången för bostadsinvesteringarna upphöra 2024, för att 2025 åter öka.

Nästa år beräknas inflationen hamna något under inflationsmålet, men efterföljande år antas en inflation i enlighet med målet om 2 procent.

En förhöjd andel arbetslösa bedöms kvarstå 2025 men sysselsättningen vänder ändå upp. En försiktig uppgång beräknas ske 2024 i näringslivet samtidigt som sysselsättning stiger inom den offentliga sektorn. Framförallt väntas en stor ökning av antalet sysselsatta inom statlig sektor, men även ökningen inom kommunsektorn (kommunerna och regionerna sammantaget) är betydande.

Centralbankerna riktar nu in sig på räntesänkningar efter en flera år lång kamp mot inflationen. De sjunkande utfallen för kärninflationen i USA och euroområdet, 2,2 procent respektive 2,8 procent, undanröjde det sista hindret för räntesänkningar i september. Flera räntesänkningar beräknas under hösten.

Långsam återhämtning

En högre BNP-tillväxt bidrar gradvis till en allt starkare arbetsmarknad. Den högre BNP-tillväxten bedöms först lyfta produktiviteten, därefter medelarbetstiden via högre antal arbetade timmar. Det dröjer därför innan återhämtningen också ger avtryck i ett stigande antal sysselsatta. Därför antas en nedgång av andelen arbetslösa ske först i slutet av 2025.

Löneutvecklingen ligger även i år på en högre takt jämfört med de senaste åren, vilket dock fram till i våras motsvarat reallönesänkningar i drygt två års tid, innan den växlar ned något nästa år.

Tabell 1. Nyckeltal för svensk ekonomi

Procentuell förändring om inget annat anges

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
BNP, kalenderkorrigerad	-0,1	0,9	3,1	2,4	1,8	1,7
Arbetade timmar, kalenderkorrigerad	1,4	0,1	1,2	1,4	1,0	0,6
Arbetslöshet, andel av arbetskraften	7,6	8,2	8,1	7,8	7,6	7,6
Befolkning, 15–74 år	0,6	0,1	0,4	0,4	0,4	0,3
Lönesumma, Nationalräkenskaperna	5,3	4,2	4,7	5,2	4,7	4,3
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	4,0	3,2	3,5	3,4	3,4
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	3,8	4,1	3,5	3,5	3,4	3,4
Inflation, KPIF	6,0	1,8	1,7	1,9	2,0	2,0
Inflation, KPI	8,5	2,8	0,6	1,6	2,2	2,2
Inflation, KPI, juni	9,3	2,6	0,6	1,5	2,2	2,2
Prisbasbelopp, tusental kronor	52,5	57,3	58,8	59,1	60,0	61,3
Styrränta, värde vid årets slut, procent	4,00	2,75	2,00	2,00	2,15	2,30

Källa: Macrobond, Medlingsinstitutet, Riksbanken, Skatteverket, SCB och SKR.

Skatteunderlag

Skatteunderlaget ökar med 3,7 procent år 2024, men nästa år växlar ökningstakten upp.

Tabell 3. Skatteunderlag samt beräknad real utveckling

Procentuell förändring

Nyckeltal	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Faktiskt skatteunderlag	4,9	3,7	4,3	4,6	4,3	4,1
Regelförändringar*	0,2	-0,2	-0,3	0,1	0,0	0,0
Underliggande	4,8	4,0	4,6	4,5	4,3	4,1
Prisutveckling	6,7	4,2	-0,3	2,6	2,7	3,3
Realt skatteunderlag	-1,8	-0,2	4,9	2,2	1,6	0,7

*Bidrag till förändring av faktiskt skatteunderlag, procentenheter.

Källa: Skatteverket och SKR.

Som genomsnitt under perioden 2024–2028 beräknas skatteunderlaget öka med 4,3 procent per år, ungefär i linje med den genomsnittliga ökningen under tioårsperioden 2014–2023 (4,2 procent).

Under 2024 ökar antalet arbetade timmar svagt med följd att även skatteunderlagets ökningstakt bromsar in. Detta gör att lönesummans bidrag till skatteunderlagstillväxten 2024 minskar med nästan 1 procentenhet jämfört med 2023. Konjunkturen bedöms ta fart 2025.

Tabell 4. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring, ackumulerat är jämfört med 2022

Prognoser	2022	2023	2024	2025	2026	2027
SKR, aktuell	5,8	4,9	3,7	4,3	4,6	4,3
SKR, föregående	5,8	4,9	3,5	4,8	4,1	4,2
Regeringen, september*	5,8	5,0	3,1	4,5	5,0	5,1
ESV, september	5,8	4,8	3,8	4,4	4,2	4,6
Ackumulerat						
SKR, aktuell	0,0	4,9	8,9	13,5	18,7	23,9
SKR, föregående	0,0	4,9	8,6	13,7	18,4	23,3
Regeringen, september*	0,0	5,0	8,3	13,1	18,8	24,8
ESV, september	0,0	4,8	8,8	13,6	18,3	23,7

* Regeringens siffror visar prognosen från budgetproposition för 2025. Uppräkningsfaktorerna för 2024 och 2025 fastställdes i september 2024 i förordning 2024:669. För 2024 är faktorn 3,1 procent och 2025 är den 4,5 procent.

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen och SKR.

För perioden som helhet, till och med 2027, visar den prognos som regeringen presenterade i budgetpropositionen för 2025 en starkare ökning av skatteunderlaget än SKR:s nuvarande bedömning, sammantaget ligger bedömningen nästan 1 procentenhet högre.

Lägre pensionskostnader i sikte

Efter två år med mycket höga pensionskostnader, 2023 och 2024, väntas mer normala förhållanden i sektorn. De sjunkande kostnaderna beror på lägre uppräkningsfaktorerna i pensionerna i och med att inflationen pressats ner till målnivån. Att inflationen i år växlat ned rejält jämfört med föregående års höga inflationstakt medför långsammare ökning av prisbasbeloppen kommande år. Speciellt blir ökningarna små 2026 och 2027, då KPI-inflationen beräknas bli låg 2025 och 2026. Nedväxlingen av inflationen medför även att garantipensioner ökar långsammare.

När det gäller 2026 ser kostnaderna ut att bli något högre än vad SKR tidigare räknat med. Det beror på att både inkomstbasbeloppet och prisbasbeloppet har ändrats i riktningar som ökar pensionskostnaderna. Ett lägre inkomstbasbelopp medför högre pensionskostnader samtidigt som ett högre prisbasbelopp också medför högre pensionskostnader.

9.2 Skatte- och statsbidragsintäkter för Håbo kommun

Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag för Håbo har beräknats i SKRs modell för skatter och bidrag enligt SKRs skatteprognos 3 oktober. Befolkningsframskrivningen från SCB ligger till grund för beräkningarna.

Befolkningsprognosen visar att antalet invånare fortsätter att öka, men inte i den takt som förväntats i tidigare prognoser. Det medför att även skatteintäktsutvecklingen sker i lägre takt.

Skattesatsen kvarstår med 21,59 år 2025. Ambitionen är att sänka med 25 öre till år 2026 och ytterligare 25 öre 2027 till den tidigare nivån 21,09.

Det innebär att från budgeterad nivå år 2024 ökar de totala intäkterna med 65,5 miljoner kronor till totalt 1 661,5 miljoner kronor år 2025, motsvarande 4,1 procent.

Intäkterna består av följande delar

Skatteintäkter och inkomstutjämningen

Skatteintäkter och inkomstutjämningen tillsammans ökar med 69,9 miljoner kronor till år 2025 jämfört med budget år 2024.

Inkomstutjämningen syftar till att utjämna för skillnader i skatteintäkter mellan kommuner och mellan regioner. Inkomstutjämningen finansieras i huvudsak av staten. Kommuner och regioner garanteras intäkter genom ett inkomstutjämningsbidrag 115 procent av en uppräknad medelskattkraft. Kommuner och regioner som har en skattkraft över den s.k. garantinivån betalar en inkomstutjämningsavgift till staten

Kostnadsutjämning

Kostnadsutjämningen syftar till att utjämna för strukturella behovs- och kostnadsskillnader, t.ex. skillnader i andelen barn eller andelen äldre. Kostnadsutjämningen för kommuner består av nio delmodeller: Förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, Förskoleklass och grundskola, Gymnasieskola, Kommunal vuxenutbildning, Individ- och familjeomsorg, Äldreomsorg, Infrastruktur, Verksamhetsövergripande kostnader och Kollektivtrafik (gemensam för kommuner och regioner). För varje delmodell beräknas en standardkostnad. Standardkostnaderna summeras till en strukturkostnad för varje kommun. De som har en högre standardkostnad än genomsnittet får ett kostnadsutjämningsbidrag och de som har en lägre standardkostnad får bidra till utjämningen istället.

SKR har gjort en preliminär beräkning av 2025 års kostnadsutjämning med hjälp av uppdaterat underlag från Statistiska centralbyrån (SCB) där utfallet per delmodell och förändring från föregående årsutfall framgår.

Avgiften som kommunen betalar till kostnadsutjämningen är oförändrad jämfört med 2024. Den största orsaken till att Håbo betalar avgift är att andelen äldre är lägre och det strukturellt motiverade behovet av individ- och familjeomsorg är lägre, än genomsnittet i riket.

Regleringsposten

Regleringsposten är skillnaden mellan statens anslag för kommunalekonomisk utjämning och kommunernas anspråk utifrån övriga delar i utjämningen. Om nettobeloppet överstiger anslaget ska en regleringsavgift erläggas. Om nettot uppgår till ett belopp som är mindre än anslaget utgår ett regleringsbidrag. Regleringsposten kan vara såväl positiv som negativ och inför perioden sjunker tillskottet.

LSS-utjämning

Det finns stora kostnadsskillnader för att bedriva LSS-verksamhet, och därför finns behov av en kostnadsutjämning som ger alla kommuner likvärdiga ekonomiska förutsättningar att bedriva den. För varje kommun beräknas en grundläggande standardkostnad. Den kostnaden baseras på antalet LSS-insatser enligt Socialstyrelsens statistik, antalet assistansersättningsbeslut enligt Försäkringskassans statistik, riksgenomsnittliga kostnader

enligt räkenskapssammandraget (RS) samt kommunens ersättning till Försäkringskassan. Håbo betalar cirka 20 miljoner kronor årligen i LSS-utjämning.

Preliminär LSS-utjämning 2025

SCB har på uppdrag av SKR gjort en prognos för utfallet i LSS-utjämningen 2025. Prislapparna och totalkostnaden är baserat på uppskattningar utifrån preliminära uppgifter från räkenskapssammandraget för 2023. I denna prognos antas nettokostnaderna inom kommunernas LSS-verksamhet öka kraftigt, med nästan 9 procent mellan 2022 och 2023. Hög inflation och stor ökning av pensionskostnaderna är en förklaring. Konsekvensen av att nettokostnaderna ökar är att omslutningen i utjämningen ökar proportionellt – allt annat lika.

Beräkningarna grundar sig på följande förutsättningar:

- Antalet LSS-insatser per den 1 oktober 2023 enligt uppgifter från Socialstyrelsen.
- Antalet beslut om personlig assistans enligt SFB i oktober 2023 enligt uppgifter från Försäkringskassan.
- Personalkostnadsindex (PK–IX) baserat på RS 2023
- Folkmängdsuppgifter per den 30 juni 2024.
- SKR:s prognos för prislappar vid beräkningen av grundläggande standardkostnader, som baseras på RS för 2023 med en prognos för totalkostnaderna på nationell nivå.
- Regeringens senaste bedömning av omräkningsfaktorer till prisnivån 2025 genom förändringen av KPIF för åren 2024 och 2025.

Generella statsbidrag

Staten tillför kommuner statsbidrag i olika tillfälliga satsningar. Bidrag där det inte finns återredovisningskrav ska klassificeras som generellt statsbidrag. Detta även om det finns inriktningar från staten. Kommunen beslutar därmed om vad medlen ska gå till under året och fördelar resurserna i form av budget. Kommunen har fått generellt statsbidrag avseende prestationsbaserade bidrag för sjuksköterskor och timvikarier i äldreomsorgen, där 3,8 miljoner kronor avser år 2024 och 5,9 miljoner kronor år 2025.

mkr	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skatteintäkter inkl slutavräkningar	1 387,4	1 383,7	1 458,4	1 521,3	1 570,7
Inkomstutjämning	145,1	145,1	144,0	154,4	168,4
Kostnadsutjämning	-41,0	-41,0	-41,0	-38,5	-34,7
Regleringspost	69,3	70,1	60,3	52,6	39,7
LSS-utjämning	-21,5	-21,5	-20,4	-20,6	-20,8
Fastighetsavgift	51,2	51,2	54,3	54,3	54,3
Generella statsbidrag	5,5	5,7	5,9	0,5	0,0
Summa intäkter	1 596,0	1 593,4	1 661,5	1 724,0	1 777,6
Ökning mellan år, mkr*			65,5	62,5	53,6
Ökning, procent			4,1 %	3,6 %	3,0 %

*Ökning till år 2025 är från budget 2024.

9.3 Förslag till nytt utjämningsystem

Det är stora skillnader i skattekraft och i befolkningens behov av service i olika delar av landet. Samtidigt vill staten att invånarna ska garanteras likvärdig kommunal service. Syftet med utjämningsystemet är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla kommuner och regioner att tillhandahålla service oberoende av skattekraft. Systemet gäller lagstadgad verksamhet, inte frivillig. Kommunens egen skattesats påverkar inte avgiften eller bidraget.

Utjämningsystemet består av fem delar och kostnadsutjämnningen är en av dem. Kostnadsutjämnningen är till för strukturella behov. Den är mellankommunal och utjämnar för skillnader i behov som kan bero på demografi, geografi eller socioekonomiska förutsättningar.

Förslag till nytt utjämningsystem

En parlamentarisk utredning har sett över samtliga delar av utjämningsystemet. Utredningen har även övervägt om det finns riktade statsbidrag som kan inordnas i det generella statsbidraget. Den 2 juli överlämnade utjämningskommittén sitt betänkande Nätt och Jämmt SOU 2024:50. Förslaget föreslås träda i kraft 1 januari 2026.

Regeringen har lagt ut remissinbjudan där alla kommuner och regioner har möjlighet att svara på remissen senast den 8 november 2024.

Om förslaget genomförs i sin helhet innebär det en ekonomisk effekt för Håbo kommun med cirka 37 miljoner kronor (cirka 1 617 kronor per invånare) i lägre bidrag och höjda avgifter, beräknat utifrån förutsättningarna år 2024. Det finns ett införandebidrag som mildrar effekten de första åren och år 1 skulle effekten begränsas till cirka 5 miljoner kronor (218 kronor per invånare).

Den lägre intäktsnivån skulle innebära cirka 2 procent lägre skattenetto (skatteintäkter, utjämnning och generella statsbidragen) och medför krav på anpassning av den kommunala verksamheten.

mkr	År 1	Fullt genomförd
Förslag till nytt utjämningsystem	-5,0	-37,1

9.4 Förutsättningar för Håbo kommun

Det är hög inflation som präglat Sverige och nu förväntas inflationen gå ner under 2024. Det tar längre tid än prognosticerats. Hushållen har förhållandevis höga bostadslån, liksom en hög andel lån med mycket korta räntebindningar. Riksbanken har sänkt skatten några gånger och ytterligare sänkningar förväntas längre fram i år. Bostadsinvesteringarna har fortsatt minska under 2024 och är fortsatt låga. I och med att hushållens konsumtion och investeringar är låga bidrar detta till en minskning av BNP.

Skatte- och statsbidragsintäkterna beräknas ha en något starkare utveckling från 2025.

Höga pensionskostnader, hög inflation och prisökningar gör att kostnadsökningarna generellt är stora. Håbo kommun är en tillväxtkommun men befolkningsökningarna har visat sig vara lägre än tidigare prognoser. Detta påverkar skatte- och statsbidragsintäkterna vilket medför att det är fortsatt ansträngt ekonomiskt läge för kommunens verksamheter.

Det har tillförts 80 miljoner kronor till nämnderna för 2025. Budgetramen för vård- och omsorgsnämnden är uppräknad med 11 procent. Även bygg- och miljönämnden har fått en utökad ram beroende på den äldre befolkningen och fler ärenden inom bostadsanpassning. Befolkningsutvecklingen inom målgruppen äldreomsorg ökar under kommande år. De äldre ökar i omfattning och ärendena blir mer komplexa utifrån vårdbehoven. Inom barn- och utbildningsnämnden beräknas nettokostnaderna öka med cirka 1 procent. Under 2024 fick den

nämnden en utökning i ram med 30 miljoner kronor som delvis ligger kvar eftersom det tar längre tid att genomföra de åtgärder som finns med i handlingsplanen. Socialnämnden har fått en utökad ram med 9 procent vilket beror på lagstadgad verksamhet och avser placeringar inom barn, unga och psykiatri. Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen har fått en utökad ram med 12 procent vilket beror på ökade kostnader för el, värme och underhåll på fastigheterna i kommunen.

Finansiellt mål

Kommunen har som finansiellt mål att ha ett resultat på 2 procent i genomsnitt av skatte- och statsbidragsintäkterna under mandatperioden, exklusive realisations- och exploateringsvinster. 2 procent motsvarar cirka 33 miljoner kronor i resultat årligen. Detta överskott ska bland annat gå till att delfinansiera investeringar, för att de inte ska behöva lånefinansieras helt. Det är en ekonomisk förutsättning att budgetera med minst 2 procent i resultat för att ha en buffert om intäkterna blir lägre än beräknat och för att undvika akuta besparingsåtgärder under pågående år.

Osäkerheter i skatte- och statsbidragsprognosen

Skatte- och statsbidragsprognosen bygger på att kommunens befolkning fortsätter att öka. Om befolkningsökningen exempelvis är 100 färre än beräknat, innebär det lägre skatteintäkter med cirka 6 miljoner kronor. Osäkerheten gällande befolkningsutvecklingen tillsammans med det kända lägre ekonomiska utrymmet för kommande år, gör att fortsatta prioriteringar behöver göras i kommunens verksamheter.

Högre räntor

Den senaste utvecklingen visar att priser, löner och räntor stiger, vilket är en utmaning för kommunens ekonomi och prioriteringar blir fortsatt viktiga. De högre räntorna påverkar kommunens kostnader. När kommunen lägger om lån blir det till högre räntor jämfört med tidigare vilket påverkar kommunen negativt. Nyinvesteringar genererar mer i lån och låneskulden ökar i kommunen och därmed även räntekostnaderna.

Högre kostnadsnivå för kärnverksamheter förskola, skola och omsorg

Kostnadsnivån för kärnverksamheterna (förskola, skola och omsorg) i kommunen är 85 miljoner kronor utöver vad som är strukturellt motiverat 2023, se avsnittet Kostnadsanalys. Samtidigt kommer särskilt omsorgen om våra äldre att växa de närmsta tio åren enligt befolkningsprognosen. Detta blir en utmaning för kommunen att lösa service, kvalitet, behov och finansiering för äldreomsorgen.

Underskott i kärnverksamheterna

Håbo kommuns kärnverksamheter har stora underskott, framför allt inom äldreomsorgen, även placeringskostnader inom barn och unga samt inom samhällsbyggnadsförvaltningen. Även inom skolan finns det underskott och kostnader behöver anpassas till budgetramarna. Nämnderna har tagit fram handlingsplaner, åtgärder följs upp varje månad och det arbetet behöver fortsätta.

10 Budget 2025 och plan 2026-2027

10.1 Översikt över verksamhetens utveckling

	Bokslut 2023	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Antal invånare 31 dec	22 974	23 522	23 182	23 376	23 557	23 727
Kommunal skattesats per 100 kronor	21,09	21,59	21,59	21,59	21,34	21,09
Årets resultat, mkr	-38,4	-14,7	-63,2	36,8	45,7	34,8
Årets resultat som andel av skattenettot	-2,6 %	-0,9 %	-4,0 %	2,2 %	2,7 %	2,0 %
Årets resultat enligt balanskrav, mkr	-38,4	-14,7	-63,2	36,8	45,7	34,8
Årets resultat exklusive reavinst och exploatering, mkr	-81,7	-14,7	-59,9	36,8	45,7	34,8
Årets resultat exklusive reavinst och exploatering, som andel av skattenetto (finansiellt mål)	-5,5 %	-0,9 %	-3,8 %	2,2 %	2,7 %	2,0 %
Soliditet	26 %	24 %	23 %	27 %	27 %	27 %
Investeringar	461	350	248	299	382	353
Långfristig låneskuld, mkr	1 557	1 780	1 707	1 707	1 867	2 027
Långfristig låneskuld, kronor/invånare	67 758	75 658	73 621	73 010	79 241	85 416

10.2 Skattesats

Skattesatsen kvarstår med 21,59 år 2025, ambitionen är att sänka med 25 öre till år 2026 och ytterligare 25 öre 2027 till den tidigare nivån 21,09.

10.3 Driftbudget

Årets resultat

Budgeten innebär att årets resultat för 2025 uppgår till 36,8 miljoner kronor. Det motsvarar 2,2 procent av skatte- och statsbidragsintäkter.

Finansiella kostnader och intäkter, internränteintäkter och leasing

De centrala posterna finansiella kostnader och intäkter samt internränteintäkter, pensioner, upplupna löner och finansiell leasing, beräknas sammantaget minska med 66,7 miljoner kronor, där de sänkta pensionskostnaderna är den huvudsakliga orsaken.

Pensioner

Aktuell prognos för kommunens pensionsåtagande 2025 är 45,5 miljoner kronor lägre än år 2024, beräknat av kommunens pensionsförvaltare Skandia. Detta beror främst på den förväntade sänkta inflationen och lägre räntenivåer, vilket medför sänkta finansiella kostnader och ingen ökning av pensionsavsättningen. Förändringar kan ske i prognosen.

Total pensionskostnad, mnkr					
	2024-08-31	2024-12-31	2025-12-31	2026-12-31	2027-12-31
Avgiftsbestämde del	36,4	54,5	53,7	54,4	57,1
Förändring av pens. avsättning	22,6	24,6	0,1	-3,7	-3,4
Pensionsutbetalningar	15,8	23,4	22,9	22,3	22,7
Pensionsförsäkringsavgifter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiell kostnad	17,5	18,3	7,4	2,5	6,1
Löneskatt	22,4	29,3	20,4	18,3	20,0
Summa kostnader	114,8	150,1	104,5	93,8	102,6

Beräkning av nämndernas driftbudgetramar

Kommunens skatte- och statsbidragsintäkter fördelas årligen till nämnderna i form av driftbudgetramar. Basen för ramen är föregående års budget. Tillägg och avdrag görs genom en resursfördelningsmodell som består av olika delar och som beskrivs nedan.

Planeringsårens rammar är preliminära och behandlas vid kommande års budgetprocess.

Totalt ökar nämndernas rammar med 80,7 miljoner kronor från år 2024 till 2025, en ökning med 5,3 procent.

Ramförändringar

	2025	2026	2027
Demografi, justerad	-21,0	-24,7	-16,6
Löneökning	-26,5	-28,2	-28,9
Prisökning	0	-6,0	0
Valnämnd, allmänna val	1,2	-1,7	1,6
Tillfälligt tillskott 2024 barn- och utbildningsnämnden återtas	30,0		
Tillfälliga tillskott generella statsbidrag	-0,8	5,9	
Kapitalkostnader	5,2	-5,6	-11,4
Fullmäktige	-0,5		
Räddningstjänsten	-1,4	-2,0	-0,7
Simhall	-4,5		
Alliansen	-71,8	0,4	0,9
Effektivisering sjuktal	9,4		
Summa nämnder	-80,7	-61,9	-55,1

Demografi

Inför år 2024 gavs inget tillskott för demografi med anledning av den svaga utvecklingen av demografin jämfört med budget 2023 och det ekonomiska läget. Inför år 2025 används den uppdaterade befolkningsprognosen som har en svagare utveckling, jämfört med tidigare prognos och demografitillskottet är nedjusterat till 21,0 miljoner kronor.

Löneökning

Till 2025 fördelas 26,5 miljoner kronor för löneökningar motsvarande ett genomsnitt på 2,5 procent till samtliga nämnder.

När nämnder beräknar budget ska hänsyn tas till faktisk löneökning, vilket kan kräva ytterligare åtgärder för att nå ram.

Alliansen lägger till en central löneökningssatsning, 10,5 miljoner kronor, motsvarande 1,0

procent som fördelas i samband med lönerörelsen.

Prisökning

Inget särskilt tillskott för prisökning. När nämnder beräknar budget ska hänsyn tas till faktisk prisökning, vilket kan kräva ytterligare åtgärder för att nå ram.

Tillskott generella statsbidrag

Vård- och omsorgsnämnden får tillskott även år 2025 med 5,9 miljoner kronor motsvarande prestationsbaserade generella statsbidrag, vilket är en ökning med 2,1 miljoner kronor jämfört med 2024. Barn- och utbildningsnämnden fick tillskott år 2024 med 1,3 miljoner kronor vilket tas bort år 2025.

Kapitalkostnader

Nämnder tillförs budget för ökade kostnader för avskrivning och ränta på investeringar i anläggningar inom kultur- och fritidsverksamhet, gata/park samt för underhåll av fastigheter. Detta baseras på nuvarande investeringsbudget. Övriga kapitalkostnadsökningar ska finansieras inom nämndens ram. Inför 2025 innebär det en minskning av budgetramarna med 5,2 miljoner kronor eftersom kapitalkostnaderna minskar.

Lag och förordning

Inga tillskott för år 2025.

Övergripande verksamheter

Tilldelad budget för valnämnden för EU-valet år 2024 1,2 miljoner kronor och budgeten återtas 2025. År 2026 är ett valår och budget tillförs valnämnden.

Driftbidraget till Räddningstjänsten Enköping-Håbo ökar med 1,3 miljoner kronor till 2025 bland annat med anledning av ökade pensionskostnader. Underskott från åren 2022-2024 måste återställas under 2025-2027 vilket gör att det finns behov av betydligt ökad ersättning även år 2026-2027.

Effektiviseringar/kostnadsminskningar

Effektiviseringskrav lades ut år 2024 genom en minskning av budgetramarna med 20,9 miljoner kronor, cirka 1,5 procent. År 2025 läggs inget effektiviseringskrav. Nämnderna behöver fortsätta med prioriteringar och effektiviseringar under 2024 för att anpassa verksamheterna till budgetram 2025.

Omorganisation

Omorganisation av ekonom från barn- och utbildningsnämnden till kommunstyrelsen medför en budgetomfördelning om 420 000 kronor. Omorganisation av fordonssamordning inom kommunstyrelsen från kommunledningsförvaltningen till teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen medför en budgetomfördelning om 600 000 kronor.

Alliansen

Alliansen tillför nämnderna budget med totalt 71,8 miljoner kronor för år 2025, vilket framgår av avsnittet Håboalliansens budget.

Effektivisering sjuktal

Effektiviseringar ska ske genom sänkt sjukfrånvaro med 0,7 procentenheter och andra åtgärder med 9,4 miljoner kronor.

Övriga interna budgetförutsättningar

Internränta

Internräntan är oförändrat 2,75 procent och debiteras verksamheterna för bundet kapital i gjorda och planerade investeringar. Internräntenivån beräknas utifrån kommunens egna upplåningskostnader och är en bokföringsmässig hantering för att visa rätt kostnad för verksamheten.

För VA- och avfallsverksamheten som ska finansieras av taxa, debiteras den genomsnittliga räntan för det kapital som binds för både pågående och avslutade investeringar, i enlighet med VA-lagstiftningen.

Overhead-pålägg (OH-pålägg)

OH-pålägget, för kostnader för gemensam verksamhet, uppgår till 6,6 procent år 2025 av verksamhetens nettokostnad och debiteras VA- och avfallsverksamhet samt lönenämnd.

Personalomkostnadspålägg (PO-pålägg)

PO-pålägget på lönekostnaden är oförändrat 41,55 procent. För uppdragstagare gäller oförändrat 31,42 procent.

Intern timkostnad eget arbete

Intern timkostnad för eget arbete nedlagt på investeringar inom teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen är oförändrad och uppgår till 575 kronor per timme, baserat på genomsnittlig lönekostnad.

Prisjustering internhyra

Internhyran är prisjusterad motsvarande det budgettillskott som fastighetsavdelningen får inom teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningens ram. Omfördelning görs sedan av budgettillskottet från fastighetsavdelningen till nämndernas budgetramar så att nämnderna får täckning för ökningen.

10.4 Översikt förändringar i driftbudget

Budgetramar 2025-2027, tkr	AKTUELLA RAMAR 2024	Demo- grafi	Löneökn 2,5 %	Justering engångs/ gen statsbidr ag	Kapital -kostn	Övrigt	Om- organi- sation	Allianse n inrikting s-ramar	Demo- grafi, justerin g	Alliansen	Effektivi- sering sjuktal	Om- organisa- tion	Om- fördeln intern- hyra	Totala förändringar	RAMAR 2025
Kommun- fullmäktige	-3 775	-3	-54			-450				200				-325	-4 100
Valnämnd	-1 268			1 200				10						1 218	-50
Revision	-1 500	-1												0	-1 500
Överförmyndar- nämnd	-2 284	-5												-16	-2 300
Driftbidrag Räddnings- tjänsten	-24 200	0				-1 300				-100				-1 400	-25 600
KS kommun- ledningsförv	-94 982	-1 525	-1 887				-420	-6 670	901	3 600	600	600	163	-4 618	-99 600
KS teknik- och sambhällsbyggn	-136 500	-1 622	-1 701		5 200	-4 500		-10 900	948	-5 000	1 500	-600	-295	-17 000	-153 500
Socialnämnd	-237 312	-2 113	-4 508					-4 800	1 832	-12 000	1 400		-1 615	-21 788	-259 100
Bygg- och miljönämnd	-11 029	-131	-404					-300	77	-1 500	100		38	-2 171	-13 200
Barn- och utbildnings- nämnd	-732 567	0	-12 481	31 268			420	-7 500	4 522	-24 500	4 100		2 658	-1 533	-734 100
Vård- och omsorgs- nämnd	-271 350	-22 123	-5 477	-2 111					-1 716	8 100	1 700		-949	-22 550	-293 900
KS Oförd löne- och prisökn								-10 500						-10 500	-10 500
Summa nämnder	-1 516 767	-27 523	-26 512	30 357	5 200	-6 250	0	-40 660	6 564	-31 200	9 400	0	0	-80 683	-1 597 450

10.5 Driftbudget

tkr	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunfullmäktige	-3 775	-3 775	-4 100	-4 100	-4 200
Valnämnd	-1 268	-1 020	-50	-1 700	-100
Revision	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500	-1 600
Överförmyndarnämnd	-2 284	-2 284	-2 300	-2 350	-2 350
Driftbidrag Räddningstjänsten	-24 200	-24 250	-25 600	-27 800	-28 700
KS kommunledningsförv	-94 982	-92 700	-99 600	-100 400	-99 900
KS samhällsbyggn	-136 500	-149 770	-153 500	-156 600	-166 000
Socialnämnd	-237 312	-259 573	-259 100	-260 500	-261 400
Bygg- och miljönämnd	-11 029	-11 158	-13 200	-13 300	-13 400
Barn- och utbildningsnämnd	-732 567	-733 401	-734 100	-735 500	-733 300
Vård- och omsorgsnämnd	-271 350	-300 270	-293 900	-307 800	-323 700
Ofördelad kapitalkostnadsökn	0		-0	-3 000	-6 000
Oförd löne- och prisökn	0		-10 500	-44 800	-73 800
Summa nämnder	-1 516 767	-1 579 701	-1 597 450	-1 659 350	-1 714 450
Taxefinansierade verksamheter	0	1 383	0	0	0
Pensioner och upplupna löner	-58 500	-58 500	-21 200	-15 300	-18 800
Gem kapitalkostn, fastighets- skatt, bef kundförlust, fin leasing	4 380	7 365	7 600	7 600	7 600
Internränta	61 000	62 500	65 000	69 000	70 000
Reavinster och exploatering	0	-3 313	0	0	0
Verksamhetens nettokostnader	-1 509 887	-1 570 266	-1 546 050	-1 598 050	-1 655 650

Prognos 2024 avser delårsrapport augusti.

10.6 Balanskrav

mkr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	-38,4	-86,9	-50,2	0,0
- varav från 2023	-38,4	-38,4	-1,6	
- varav från 2024		-48,5	-48,5	
Årets balanskravsresultat enligt balanskravsutredningen	-48,5	36,8	45,7	34,8
Synnerliga skäl att inte återställa negativt balanskravsresultat				
UB ackumulerade negativa resultat att återställa inom tre år	-86,9	-50,2	0,0	0,0
- varav från 2023 återställs senast år 2026	-38,4	-1,6		
- varav från 2024 återställs senast år 2027	-48,5	-48,5		

Balanskravsresultat att återställa

Kommunen har ett negativt balanskravsresultat som uppstod år 2023 om -38,4 miljoner kronor och som måste återställas senast år 2027. Av årsredovisningen för 2023 framgår att återställande ska ske år 2025 med 12,8 miljoner kronor och år 2026 med 25,6 miljoner genom att effektiviseringar genomförs alternativt att det kan ske genom förväntade markförsäljningsintäkter om 140 miljoner kronor och att balanskravet då kan återställas i sin helhet.

11 Investeringsbudget

11.1 Investeringar

Kommunfullmäktige föreslås besluta om totalbudget för tre nya fleråriga projekt som startar år 2025 enligt tabellen nedan med totalt 104,0 miljoner kronor. För projekt som startar år 2026-2027 kommer beslut om totalbudget att fattas inför aktuellt budgetår.

Kommunfullmäktige beslutar därutöver om årligt ramanslag för 2025 med övriga investeringar per nämnd, enligt tabellen.

Den totala investeringsbudgeten för år 2025 uppgår till 197,7 miljoner kronor exklusive exploateringsinvesteringar, varav 166,5 miljoner kronor avser skattefinansierad verksamhet.

tkr	Tidigare beslutad total-budget	Total projekt-budget för beslut 2025	Kommande budget-beslut planår 2026-2027	Ack utfall t o m 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Kommunstyrelsen, övriga investeringar					-3 720	-5 000	-4 500	-3 200
Kommunstyrelsen samhällsbyggnad								
Fleråriga projekt, minst 5 mkr								
Verksamhet 910 Fastigheter								
Västerängsskolan matsal och tillagningskök		-33 000		-5 422		-3 000	-24 578	
Slottsskolan		-30 000				-4 000	-26 000	
Omdaning skolor 1)		-41 000				-41 000		
Gröna dalens förskola 2 avd			-14 000				-14 000	
Äldreboende, 60 platser			-235 000				-5 000	-150 000
1104 Ny simhall	-243 600			-206 313	-37 287			
1117 Driftlokaler	-20 000						-20 000	
1630 Omdaning kommunhus			-50 000	-912			-20 000	-15 000
1683 Bibliotek och torg	-20 000			-1 064	-517	-1 000	-17 420	
Verksamhet Offentlig miljö								
Kraftleden trafiksäkerhet etapp 1			-11 250				-1 250	-10 000
Kraftleden trafiksäkerhet etapp 1 medfinansiering stadsmiljöavtal			5 000					5 000
Gång- och cykelväg Råbyleden			-16 000				-5 000	-11 000
Gång- och cykelväg Råbyleden medfinansiering stadsmiljöavtal			5 500					5 500
1303 Gång- och cykelväg Bergsleden inkl. belysning			-4 350		-350		-4 000	
1303 GC Bergsleden medfinansiering stadsmiljöavtal			1 925				1 925	
Centralt upplag			-10 000				-10 000	
1332 Cpl Gransäter, Kraftleden	-50 000			-941	-1 243		-12 424	-10 000
1340 Kraftleden trafiksäkerhet etapp 3-4	-19 033						-19 033	
1346 Bättre Buss i Bålsta	-62 543			-847	-14 421	-17 456	-16 189	-13 630

tkr	Tidigare beslutad totalbudget	Total projektbudget för beslut 2025	Kommande budgetbeslut planår 2026-2027	Ack utfall t o m 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
1346 Bättre Buss i Bålsta, medfinansiering stadsmiljöavtal	27 700				6 800	7 800	7 300	5 800
1641 Stationsstråket	-12 500			-4 313	-8 187			
Övriga investeringar								
Övriga investeringar fastighet 2)					-44 728	-72 525	-87 450	-82 000
Övriga investeringar offentlig miljö					-9 906	-12 400	-34 596	-31 400
Övriga investeringar planering och utveckling							-10 000	-10 000
Övriga investeringar					-2 760	-1 210	-490	-900
KS Samhällsbyggnad	-399 976	-104 000	-338 175	-219 812	-112 599	-144 791	-318 205	-317 630
Socialnämnden, övriga investeringar					-400	-575	-400	-405
Barn- och utbildningsnämnden, övriga investeringar					-7 707	-12 000	-7 020	-7 020
Vård- och omsorgsnämnden, övriga investeringar					-1 200	-4 100	-2 200	-2 100
Summa skattefinansierad verksamhet	-399 976	-104 000	-338 175	-219 812	-125 626	-166 466	-332 325	-330 355
VA								
Fleråriga projekt minst 5 mkr								
1279 Överföringsledning Skokloster-Bålsta*				-609	-69 391			
1281 Uppgr reningsverk Bålsta**					-67 428			
1270 Ledning med stickspår Logistik Bålsta	-17 000			-7 215	-9 784			
1271 Bålsta Redundans	-79 000			-48 288	-30 712			
Övriga investeringar, VA					-19 000	-31 000	-23 700	-21 000
VA	-96 000			-56 112	-196 315	-31 000	-23 700	-21 000
Avfall								
1405 Projekt o utbyggnad ÅVC	-19 702			-102	-450		-19 150	
Övriga investeringar, avfall					-1 951	-200	-2 230	-100
Avfall	-19 702			-102	-2 401	-200	-21 380	-100
Summa taxefinansierad verksamhet	-115 702			-56 214	-198 716	-31 200	-45 080	-21 100
TOTAL	-515 678	-104 000	-338 175	-276 026	-324 342	-197 666	-377 405	-351 455

*Projekt 1279 Överföringsledning Skokloster-Bålsta, tidigare beslutad totalbudget 120 mkr, upphör. Beslut om framtida dricksvattenförsörjning inväntas för att kunna säkerställa att investeringen följer kommunens plan och investeringens omfattning påverkas av beslutet.

** Projekt 1281 Uppgradera reningsverk Bålsta upphör per 2024.

1) Barn- och utbildningsnämndens har i uppdrag att ta fram förslag på strukturförändringar inom grundskolan. I arbetet beslutas vilka lokaler som ska användas för skolor, vilka stadier som ska finnas på olika skolor, vilka rum och lokaler som behöver byggas om. Barn- och utbildningsförvaltningen bedömer att Västerängsskolan och Gröna Dalensskolan lokalmässigt bäst lämpar sig som 3-parallelliga F-6 skolor med en kapacitet på upp till 525 elever vardera. Förvaltningen bedömer vidare att Gransäter lokalmässigt lämpar sig bättre som 4- 9 skola eller en ren 7-9 skola. Investeringsbudget grundar sig på ombyggnation av ovan nämnda lokaler.

2) Övriga investeringar fastighet: Fastighetsavdelningen har en underhållsplan som omfattar kommunens byggnader. Här sammanställs de underhållsåtgärder som ska utföras i framtiden. Byggnaderna ska underhållas så att de tekniska egenskaperna hos byggnaden i huvudsak bevaras och investeringarna behåller sitt värde. Komponenter såsom tak, fasad och inre ytskikt byts ut enligt underhållsplanen.

Inför 2025 uppgår budgeten för dessa övriga investeringar till 72,5 miljoner kronor. Insatser kommer att göras med fokus på tak, fasad, brand och säkerhet under år 2025. Vissa ytskikt kommer också att renoveras. Även reservkraft och solenergi kommer att utvecklas. Det ingår även utrymme för akuta underhållsåtgärder.

Nuvarande plan för underhåll 2025 omfattar:

- Byte av ett tak på Knarrbacken för att förhindra att det regnar in.
- Medborgarhuset omfattas av en stor renovering. Åtgärden har varit planerad under flera år men har skjutits fram. Fastigheten är i så dåligt skick att underhållet inte kan vänta längre. Åtgärden innefattar bland annat vatten, avlopp, dagvattenbrunn.
- Åtgärder på Fridegård tak för den del som inte åtgärdas sommaren 2024.
- Löpande underhåll för samtliga objekt med fokus på att täta tak och fasader.

11.2 Exploateringsinvesteringar

tkr	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Skattefinansierat	-56 455	-40 280	-3 532	-532
Taxefinansierat	9 753	-60 843	-1 453	-1 005
Ökning omsättningstillgångar	-1 481	-12 821	-5 070	-1 690
Summa	-48 183	-113 944	-10 055	-3 227

12 Resultatbudget

Resultaträkning, mkr	Budget 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Verksamhetens intäkter	376,6	380,7	371,1	378,5	386,1
Verksamhetens kostnader	-1 769,5	-1 827,7	-1 791,4	-1 850,8	-1 916,0
Avskrivningar	-117,0	-123,3	-125,8	-125,8	-125,8
Verksamhetens nettokostnad	-1 509,9	-1 570,3	-1 546,1	-1 598,1	-1 655,7
Skatteintäkter	1 387,4	1 380,3	1 458,4	1 521,3	1 570,7
Generella statsbidrag och utjämning	208,6	209,6	203,1	202,2	206,8
Verksamhetens resultat	86,1	19,6	115,4	125,4	121,8
Finansiella intäkter	3,5	4,0	3,5	3,5	3,5
Finansiella kostnader	-104,3	-86,8	-82,2	-83,2	-90,5
Resultat efter finansiella poster/årets resultat	-14,7	-63,2	36,7	45,7	34,8

Prognos 2024 avser delårsrapport aug 2024.

13 Balansbudget

mkrr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	3 283,0	3 456,0	3 712,6	3 939,8
Maskiner och inventarier	35,1	35,1	35,1	35,1
Finansiella anläggningstillgångar	14,0	14,0	14,0	14,0
Bidrag till statlig infrastruktur	21,3	21,3	21,3	21,3
Summa anläggningstillgångar	3 353,3	3 526,3	3 783,0	4 010,2
Omsättningstillgångar				
Förråd mm	2,2	2,2	2,2	2,2
Exploateringsfastigheter	6,1	18,9	13,9	12,2
Fordringar	233,7	233,7	233,7	233,7
Kassa och bank	35,8	39,7	47,1	49,3
Summa omsättningstillgångar	277,9	294,6	296,9	297,4
SUMMA TILLGÅNGAR	3 631,2	3 820,9	4 079,9	4 307,6
EGET KAPITAL OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital	840,6	1 017,0	1 116,0	1 167,3
Varav årets resultat	-63,2	176,3	99,0	51,4
Resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrigt eget kapital	903,9	840,6	1 017,0	1 116,0
AVSÄTTNINGAR				
Pensioner	248,1	248,1	248,1	248,1
Övriga avsättningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar	248,1	248,1	248,1	248,1
SKULDER				
Långfristig låneskuld	1 706,7	1 706,7	1 866,7	2 026,7
Långfristiga skulder	532,4	545,8	545,8	562,1
Kortfristiga skulder	303,4	303,4	303,4	303,4
Summa skulder	2 542,5	2 555,9	2 715,9	2 892,2
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	3 631,2	3 820,9	4 079,9	4 307,6

14 Finansiering och kassaflödesbudget

Kassaflödesbudget, mkr	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Årets resultat	-63,2	176,3	99,0	51,4
Justering för av- och nedskrivning	123,3	125,8	125,8	125,8
Justering för avsättningar	50,0	0,0	0,0	0,0
Justering ej likviditetspåverkande				
Ökning (+) /minskn (-) av periodiserade anslutningsavgifter				
Ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar				
Ökning (-) /minskning (+) av förrådet och omsättningstillgångar	-0,2	-12,8	5,1	1,7
Ökning (+) /minskn (-) av kortfristiga skulder				
Kassaflöde från löpande verksamhet	109,9	289,3	229,8	178,8
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-253,2	-298,8	-382,4	-353,0
Investeringsbidrag för materiella anläggningstillgångar	0,0	13,4	0,0	16,3
Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar				
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar				
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-253,2	-285,4	-382,4	-336,7
Nyupptagna lån	150,0	0,0	160,0	160,0
Amortering av låneskuld				
Amortering av skulder för finansiell leasing				
Amortering av långfristig skuld				
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	150,0	0,0	160,0	160,0
Förändring av likvida medel	6,7	17,5	-8,0	4,4

Finansieringsbehov

För år 2025 innebär investeringsramarna inklusive exploatering att investeringarna inklusive investeringsbidrag uppgår till 285 miljoner kronor. Hela beloppet beräknas kunna finansieras med egna medel, vilket främst utgörs av årets resultat inklusive exploatering samt avskrivningar. Behovet kan variera i tid beroende på om investeringar och exploateringar följer tidsplanen.

För hela perioden år 2025-2027 beräknas 1,03 miljard kronor investeras, varav cirka 710 miljoner kronor beräknas kunna finansieras med egna medel. Nyupplåningsbehovet för hela perioden år 2025-2027 beräknas därmed till cirka 320 miljoner kronor.

Låneskuld

Låneskuldens utveckling baserat på finansieringsbehovet beräknas därmed öka från 1,7 miljarder kronor år 2024 till 2,0 miljarder kronor i slutet av år 2027.

Låneskuld prognos, mkr	Prognos 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027
Ingående	-1 556,7	-1 706,7	-1 706,7	-1 866,7
Upplåning 2024	-150,0			
Upplåning 2025-2027			-160,0	-160,0
Summa låneskuld	-1 706,7	-1 706,7	-1 866,7	-2 026,7

Borgensåtagande

Borgensåtagande för Räddningstjänsten Enköping-Håbos låneförpliktelser sänks från 5 till 4,62 miljoner kronor för år 2025 enligt budgetsamrådet och för Håbohus låneförpliktelser är det oförändrat 1 240,0 miljoner kronor.

15 Exploateringsbudget

Med exploateringsverksamhet avses åtgärder för att anskaffa, bearbeta och iordningställa råmark för att kunna bygga bostäder, affärer, kontor eller industrier. Där ingår också att bygga kompletterande gemensamma anordningar som gator, grönområden, VA- anläggningar m m.

Kommunfullmäktige beslutar om budget för varje enskilt exploateringsprojekt och nedan redovisas den sammanlagda ekonomiska effekten.

Den totala beslutade budgeten för alla pågående projekt visar ett negativt kassaflöde/nettoexploatering på 140,9 miljoner kronor för hela projektiden. I september 2024 beslutade kommunfullmäktige om det nya exploateringsprojektet Logistik Bålsta kvarter 2 som ska innebära ett positivt kassaflöde om 112,6 miljoner kronor genom markförsäljningar under 2025-2027. Även det nya projektet Ekilla innebär ett positivt kassaflöde. Prognosen är dock att det totala kassaflöde/ nettoexploateringen blir 107,3 miljoner kronor, eftersom flera projekt är fördyrade.

För perioden 2025-2027 förväntas positiva kassaflöden/nettoexploatering från exploateringsverksamheten.

Det finns kommande nya projekt som inte ingår som etapper i Bålsta Centrum. Intäkter från dessa kommande markförsäljningar ingår inte i prognoser och budgetar eftersom de är osäkra både i tid och omfattning.

Överskott från exploatering ska användas till att finansiera kommunens investeringar för att minska lånebehovet enligt kommunens finansiella målsättning.

	Total budget	Total prognos	Utfall ackumulerat 31 aug 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Inkomster							
Försäljning av mark	445 257	470 974	243 502	612	153 305	55 625	18 542
Ersättning från företag	94 601	65 823	65 823	1 672	0	0	0
Gåva mottagna anläggningar	18 093	6 093	0	20 403	3 093	3 000	0
Offentligt investeringsbidrag	0	0	0	0	0	0	0
VA-anslutningsavgifter	90 346	90 496	63 414	14 475	10 786	0	16 296
Gåva i form av VA-anläggningar	2 604	2 604	0	7 399	2 604	0	0
Summa inkomster	650 901	635 990	372 739	1 672	169 788	58 625	34 838
Utgifter							
Förstudie, utredn, övr kostn	-6 749	-14 968	-7 443	-4 988	-3 994	-300	-300
Utgifter för kvartersmark	-84 578	-87 920	-68 226	-227	-12 821	-5 070	-1 690
Anläggningar egen regi	-231 711	-198 385	-142 337	-24 186	-37 187	-532	-532
Anläggningar mottagna	-6 093	-6 093	0	-20 403	-3 093	-3 000	0
VA-anläggningar egen regi	-166 268	-218 749	-157 965	-32 215	-58 239	-1 453	-1 005
VA-anläggningar mottagna	-14 604	-2 604	0	-7 399	-2 604	0	0
Summa utgifter	-510 003	-528 719	-375 971	-61 616	-117 938	-10 355	-3 527
Nettoexploatering	140 898	107 271	-3 232	-59 944	51 850	48 270	31 311

Exploateringsverksamhetens påverkan på resultaträkningen

Exploateringsverksamheten beräknas bidra med 139,6 miljoner kronor till årets resultat 2025. Det är främst markförsäljningar i Logistik Bålsta kvarter 2 samt i Ekilla som förväntas genomföras år 2025 vilket ger realisationsvinst.

	Total budget	Total prognos	Utfall ackumulerat aug 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
TILL RESULTATRÄKNING							
Försäljning av mark	445 257	470 974	243 502	612	153 305	55 625	18 542
Ersättning från företag	94 601	65 823	65 823	1 672	0	0	0
Gåva mottagna anläggningar	18 093	6 093	-12 000	20 403	3 093	3 000	0
Verksamhetens intäkter, summa	557 951	542 890	309 325	1 672	156 398	58 625	18 542
Bokfört värde försäljning mark	-84 578	-87 920	-68 226	-227	-12 821	-5 070	-1 690
Exploateringskostnader	-6 749	-14 968	-7 443	-4 988	-3 994	-300	-300
Verksamhetens kostnader, summa	-91 327	-102 888	-75 669	-5 215	-16 815	-5 370	-1 990
Årets resultat	466 624	440 002	233 656	-3 543	139 583	53 255	16 552
TILL BALANSRÄKNING							
Anläggningstillgångar	-237 804	-204 478	-142 337	-24 186	-40 280	-3 532	-532
Anläggningstillgångar VA	-180 872	-221 353	-157 965	-32 215	-60 843	-1 453	-1 005
Omsättningstillgångar	0	173	0	173	0	6	0
Tillgångar, summa	-418 676	-425 831	-300 302	-56 401	-101 123	-4 985	-1 537
Skuld/förutbetalda intäkter ej VA	0	0	0	0	0	0	0
Skuld/förutbetalda intäkter VA	92 950	93 100	63 414		13 390		16 296
Skulder, summa	92 950	93 100	63 414		13 390		16 296

15.1 Exploateringsbudget per projekt

För varje nytt exploateringsprojekt ska budget fastställas av kommunfullmäktige, senast i samband med antagande av detaljplan (i samband med extern exploatering) eller inför uppförande av anläggning (i samband med intern exploatering).

Kostnader och intäkter som avser exploateringsprojekt i tidiga skeden, innan budget är fastställd för projektet, får sammanlagt för dessa projekt uppgå till högst 5 miljoner kronor årligen.

Exploateringsbudget redovisas per projekt samt sammanställt i kommunens budget. Nedan redovisas kassaflöde/nettoexploatering per pågående exploateringsprojekt.

Pågående projekt, tkr	Total budget	Total prognos	Ack utfall mars 2024	Prognos 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
9012 Logistik Bålsta kv 2	112 649	111 338	-994	-446	32 487	48 520	31 561
9013 Björnbrö kv 3-4 Anläggni	43 819	24 834	16 617	-687	8 862		
9015 Björnbrö LogBålstakv5-6	90 566	102 728	105 840	-3 116			
9055 Viby Ång et I+K, tid sked		-833	-172	-800			
9091 Bålsta C etapp 1	-20 886	-18 738	-13 471	-450	-5 142		
9092 Bålsta C, steg 1 och 2	-106 729	-117 030	-98 214	-44 197	-8 000		
9096 Bålsta C etapp 6	-12 549	-12 580	-3 536	-599	-8 622		
9100 Tvåhusplanen	-2 850	5 659	8 709	-6 441	-509		
9130 Entré Lillsjön	11 326	14 983	-4 698	-300	19 838		
9140 Dalängen	7 143	-13 974	-13 223	-1 020			
9150 Götenehus villor	1 788	1 494	1 494	-23			
9151 Väppeby Lindegård, tid sk		-213	-17	-100	-100		
9160 Dragelund, tidigt skede		-1 351	-223	-250	-500	-250	-250
9170 Skokloster Udde, tidigt s		-245	79	250	-250		
9190 Ekilla, försäljning	16 621	14 416	-594	-250	15 061		
9200 Hjalmars väg, tidigt sked		-244	-127	-75	-75		
9210 Kalmarsand, tidigt skede		-734	-429	-200	-200		
9230 Norra kalmarviken, tidigt skede		-1 200	-148	-600	-600		
9240 Norra Draget		-40	-37	-40			
9250 Gröna Dalen dagvatten, tidigt skede		-900	-38	-500	-400		
9260 Gamla Bålsta, tidigt skede		-100	-51	-100			
Summa nettoexploatering	140 898	107 270	-3 233	-59 944	51 850	48 270	31 311